

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Тимчасовий стандарт вищої освіти

доктора філософії (PhD) (третій рівень вищої освіти)
(рівень вищої освіти, освітньо-кваліфікаційний рівень)

за

освітньо-науковою програмою

081 Право
(назва програми)

Затверджено Вченою радою університету “27” травня 2016 року,
протокол № 7

Тимчасовий стандарт розглянуто та схвалено на засіданні Вченої ради юридичного факультету

23 березня 2016 року, протокол № 9

**Голова Вченої ради
юридичного факультету**

Т. Є. Кагановська

РОЗРОБНИКИ ТИМЧАСОВОГО СТАНДАРТУ:

Кагановська Т.Є. – д.ю.н., професор, декан юридичного факультету, в.о. завідувача кафедри державно-правових дисциплін;

Даньшин М.В. – д.ю.н., професор, професор кафедри кримінально-правових дисциплін;

Лук'янець Д.М. – д.ю.н., професор, професор кафедри державно-правових дисциплін;

Мічурін Є.О. – д.ю.н., професор, професор кафедри цивільно-правових дисциплін;

Серьогін В.О. – д.ю.н., професор, професор кафедри конституційного, муніципального і міжнародного права;

Трубников В.М. – д.ю.н., професор, завідувач кафедри кримінально-правових дисциплін;

Тимчасовий стандарт підготовки
Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
за спеціальністю 081 Право

Обсяг програми:

Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми доктора філософії становить 40 кредитів ЄКТС

Наукова складова освітньо-наукової програми оформляється на весь термін навчання у вигляді індивідуального плану наукової роботи здобувача, який є невід'ємною частиною навчального плану, відповідно до обраної теми наукового дослідження за спеціальністю.

Нормативний термін навчання: 4 роки

Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за програмою, і вимоги до професійного відбору вступників:

За програмою можуть навчатися:

– особи, які завершили навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти за спеціальністю 8.03040101 Правознавство та 8.03020301 Міжнародне право (081 Право та 082 Міжнародне право за новим переліком спеціальностей), успішно пройшли вступне фахове випробування та вступний екзамен з іноземної мови;

– особи, які здобули ступінь магістра за іншою спеціальністю, успішно пройшли додаткове фахове випробування (комплексний екзамен), програма якого містить ключові питання базових дисциплін, що формують компетенції магістра права, вступне фахове випробування та вступний екзамен з іноземної мови;

Мета програми:

Підготовка висококваліфікованих фахівців у галузі права, які володіють ґрунтовною системою знань з національного та іноземного права, іноземною мовою, знайомі з сучасними науковими досягненнями цієї галузі, здатні до гіпотетичного та евристичного мислення, можуть критично оцінювати та застосовувати у науці теоретичні постулати та інноваційні методи, вміють коректно сформулювати наукову проблему та дослідницькі завдання, самостійно визначати актуальність та новизну наукової роботи, проводити дисертаційні та монографічні дослідження, здатні до постійного навчання і самовдосконалення, здатні самостійно викладати цикл правових дисциплін у вищій школі на високому методичному та професійному рівні, спираючись на найсучасніші техніки та загальноновизнані європейські методики навчального процесу, брати участь у міжнародних наукових дослідженнях, здатні відстоювати свої наукові позиції на різних міжнародних та вітчизняних наукових, науково-практичних конференціях, форумах, круглих столах та ефективно застосовувати норми національного права в науково-дослідній діяльності.

Характеристики програми:

- предметна область – 08 Право;
- основна зорієнтованість програми – підготовка висококваліфікованих фахівців, здатних професійно здійснювати наукову та викладацьку діяльність у галузі юриспруденції з дотриманням загальноновизнаних європейських та світових норм та стандартів.
- спрямованість програми – науково-дослідницька (підготовка кадрів вищого рівня, здатних до наукової та викладацької діяльності в галузі юриспруденції).
- відмінності від інших подібних програм – здобувачі слухають курси українською, англійською та другою іноземною мовами, які складають логічно побудовану систему знань в галузі права; отримують сучасні знання з актуальних питань правової науки та знайомляться з досягненнями наукових шкіл свого профілю підготовки; набувають досвіду самостійної дослідницької діяльності під час написання дисертаційного дослідження; мають можливість стажування за кордоном; проходять асистентську практику на базі університету з метою набуття навичок викладання у вищій школі та опанування відповідними методиками. Принципом і особливістю підготовки докторів філософії за спеціальністю права (PhD) є поєднання глибокої теоретичної та спеціальної навчальної підготовки з формуванням навичок науково-дослідної та педагогічної роботи.

Програмні компетентності:

Випускник повинен мати

Інтегральну компетентність: здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної, у тому числі дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики

Загальні компетентності (ЗК):

- знання та розуміння предметної галузі, здатність сумлінно виконувати професійні обов'язки, діяти відповідно до етичних мотивів та чинного законодавства (ЗК-1);
- здатність вдосконалювати й розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень, уміння набувати нові знання, використовуючи сучасні інформаційно-освітні технології (ЗК-2);
- уміння мислити евристично, самостійно; здатність до гіпотетичного та інноваційного мислення, генерування нових ідей (ЗК-3);
- вміння працювати з інформацією та фактичним матеріалом для вирішення проблеми дослідження; формувати теоретичні та інформаційні бази наукового дослідження (ЗК-4);

– уміння оперувати концептуальними знаннями щодо проведення науково-дослідної роботи; уміння використовувати сучасні наукові методи, як теоретичні, так і емпіричні, виходячи із завдань конкретного дослідження **(ЗК-5)**;

– уміння комбінувати відомі методи та способи рішення; встановлювати причинно-наслідкові зв'язки; аналізувати та порівнювати результати дослідження з попередніми досягненнями дослідників з обраної теми **(ЗК-6)**;

– здатність формулювати завдання та складати програму дослідження, опрацювати одержані результати, відтворювати їх у формі якісних наукових текстів (тези, статті, дисертаційне дослідження), які відповідають встановленим стандартам **(ЗК-7)**;

– володіння навичками ділового спілкування рідною й іноземними мовами на високому професійному рівні, знання та розуміння наукової правничої термінології **(ЗК-8)**;

– уміння вести наукову дискусію та спір, відстоювати власні погляди в максимально ефективній, переконливій, коректній і тактовній формі, інтелектуальна чесність і вміння працювати з критикою **(ЗК-9)**;

– уміння працювати у викладацькому колективі вищого навчального закладу, ефективно виконувати усі види викладацької роботи, забезпечувати студентам сприятливі умови навчання; кваліфіковане володіння педагогічними методиками та інноваційними підходами щодо форми й змісту викладання юридичних дисциплін **(ЗК-10)**;

Предметні (професійні) компетентності (ПК):

– виявляти глибокі й системні теоретичні та емпіричні знання за фахом та у споріднених сферах правового регулювання; поглиблене розуміння правових питань, правової системи, юридичної теорії та практики (у т.ч. глибоке знання наукової літератури за профілем) **(ПК-1)**;

– здатність брати участь у розробці проектів правових актів, здійснювати наукове тлумачення правових актів, надавати рекомендації щодо їх удосконалення **(ПК-2)**;

– здатність кваліфіковано застосовувати правові акти у різних сферах юридичної діяльності **(ПК-3)**;

– здатність кваліфіковано здійснювати наукові дослідження в галузі права; викладати правові дисципліни на високому теоретичному й методичному рівні; ефективно здійснювати правове виховання **(ПК-4)**;

– здатність до міжнародної науково-педагогічної мобільності **(ПК-5)**.

Історико-теоретичний профіль

– виявляти глибокі й системні теоретичні та емпіричні знання загальних закономірностей розвитку державно-правових явищ і процесів; поглиблене розуміння історико-теоретичних проблем, теорії та історії держави і права, політико-правових учень (у т.ч. глибоке знання наукової літератури за історико-теоретичним профілем) **(ПК-6)**;

– здатність брати участь у розробці проектів правових актів, здійснювати історико-теоретичне тлумачення правових пам'яток та чинних правових актів, надавати рекомендації удосконалення чинного законодавства з точки зору загальнотеоретичної юриспруденції **(ПК-7)**;

– здатність кваліфіковано й коректно з точки зору загальнотеоретичної юриспруденції застосовувати правові акти у різних сферах юридичної діяльності **(ПК-8)**;

– здатність кваліфіковано здійснювати наукові дослідження в галузі теорії та історії держави і права; викладати історико-правові й теоретико-правові дисципліни на високому теоретичному й методичному рівні; ефективно здійснювати загальноправове виховання **(ПК-9)**;

– здатність до міжнародної науково-педагогічної мобільності за історико-теоретичним профілем **(ПК-10)**.

Конституційно-правовий профіль

– виявляти глибокі й системні теоретичні та емпіричні знання конституційно-правових явищ і процесів; поглиблене розуміння конституційно-правових проблем, системи конституційного права, теорії та практики конституціоналізму (у т.ч. глибоке знання наукової літератури за конституційно-правовим профілем) **(ПК-6)**;

– здатність брати участь у розробці проектів конституційно-правових актів, здійснювати наукове тлумачення конституційно-правових актів, надавати рекомендації щодо їх удосконалення **(ПК-7)**;

– здатність кваліфіковано застосовувати конституційно-правові акти у різних сферах юридичної діяльності; у межах посадових обов'язків забезпечувати професійний захист конституційного ладу, конституційних прав і свобод людини і громадянина **(ПК-8)**;

– здатність кваліфіковано здійснювати наукові дослідження в галузі конституційного права; викладати конституційно-правові дисципліни на високому теоретичному й методичному рівні; ефективно здійснювати політико-правове виховання **(ПК-9)**;

– здатність до міжнародної науково-педагогічної мобільності за конституційно-правовим профілем **(ПК-10)**.

Цивільно-правовий профіль

– здатність до формування висновків наукових досліджень цивільно-правових інститутів та явищ та висвітленні їх при викладанні дисциплін цивільно-правового спрямування **(ПК-6)**;

– здатність самостійного аналізу практики застосування нормативно-правових актів для виявлення проблем правового регулювання цивільно-правових, сімейних, міжнародно-правових відносин та надання рекомендацій щодо їх вирішення **(ПК-7)**;

– здатність на високому професійному рівні застосовувати норми чинного матеріального та процесуального законодавства до регулювання цивільних, міжнародних, сімейних відносин **(ПК-8)**;

– систематизувати та узагальнювати знання з проблемних питань цивільного процесу на основі яких формулювати пропозиції щодо вдосконалення форм та засобів цивільно-правової охорони та захисту прав та інтересів учасників правовідносин приватноправової сфери **(ПК-9)**;

– здатність до саморегулювання цивільних, сімейних, міжнародних відносин із застосуванням форм правового та договірною регулювання на основі чинних нормативно-правових актів **(ПК-10)**

Адміністративно-правовий профіль

– здатність кваліфікованого застосування адміністративного законодавства та нормативно-правових актів управління в конкретних сферах юридичної діяльності, реалізовувати норми адміністративного матеріального й процесуального права в професійній діяльності **(ПК-6)**;

– здатність брати участь у проведенні юридичної експертизи проектів нормативно-правових актів управління, у тому числі, з метою виявлення в них положень, що сприяють створенню умов для прояву корупції, давати кваліфіковані юридичні висновки й консультації в конкретних сферах юридичної діяльності **(ПК-7)**;

– здатність реалізовувати та удосконалювати адміністративно-правові норми та аналізувати зміст управлінської діяльності **(ПК-8)**;

– здатність науково обґрунтовувати адміністративно-правові методи та реалізовувати форми адміністративно-правового регулювання в управлінських правовідносинах **(ПК-9)**;

– здатність виявляти фактичну, нормативну і процесуальну підстави адміністративної відповідальності **(ПК-10)**;

Кримінально-правовий профіль

– виявляти глибокі, системні теоретичні та практичні знання про злочини і їх правові наслідки, причини й умови злочинності в Україні й світі, засоби та основні напрямки протидії їй та проблеми протидії окремим видам злочинів **(ПК-6)**;

– володіти цілісним уявленням про сучасні проблеми і закономірності реалізації заходів протидії злочинності, їх соціальне призначення, зміст, структуру й систему **(ПК-7)**;

– здатність оцінювати стан криміногенно значимих чинників, прогнозувати зумовлені ними зміни в політиці протидії злочинності, надавати їм кваліфіковану оцінку **(ПК-8)**;

– здатність розробляти та впроваджувати в практичну діяльність комплексні програми та окремі нормативно-правові акти, спрямовані на протидію злочинності й окремим видам злочинів, формулювати рекомендації з удосконалення практичної правозастосовної діяльності в цій сфері **(ПК-9)**;

– здатність творчо застосовувати методологію та методику досліджень проблем злочинності та засобів впливу на неї, формулювати обґрунтовані, підкріплені емпіричною базою висновки **(ПК-10)**.

Кримінальний процесуальний та криміналістичний профіль

- готовий до виконання посадових обов'язків із забезпечення законності й правопорядку, безпеки особистості, суспільства, держави **(ПК-6)**;
- здатний виявляти, припиняти, розкривати й розслідувати правопорушення й злочини **(ПК-7)**;
- здатний здійснювати попередження правопорушень, виявляти й усувати причини й умови, що сприяють їхньому здійсненню **(ПК-8)**;
- здатний виявляти, давати оцінку й сприяти припиненню корупційної поведінки **(ПК-9)**;
- здатний брати участь у проведенні юридичної експертизи проектів нормативно-правових актів, у тому числі з метою виявлення в них положень, що сприяють створенню умов для прояву корупції, давати кваліфіковані юридичні висновки й консультації в конкретних сферах юридичної діяльності **(ПК-10)**;

Програмні результати навчання

Після успішного завершення програми здобувач має продемонструвати такі результати:

Знати:

Загальні результати:

- юридичне і політичне значення права і юридичної науки для держави і громадянського суспільства;
- систему національного права, методи і зміст правового регулювання у різних галузях національного права;
- форми правового захисту прав, свобод та інтересів фізичних і юридичних осіб у межах національної правової системи;

Фахові результати:

- генезу правових явищ (нормативної основи, правової практики та юридичної доктрини) за профілем діяльності;
- основні юридичні школи, що склалися у відповідній сфері правових досліджень;
- сучасний стан та новітні тенденції розвитку правової доктрини і законодавства за профілем діяльності;
- зарубіжний досвід правового регулювання у відповідній сфері;
- актуальні проблеми юридичної науки та чинного законодавства у відповідній сфері правового регулювання;
- юридичну (у т.ч. судову) практику за профілем діяльності;
- декілька споріднених сфер права, таких як порівняльне правознавство, міжнародне право, загальна історія держави і права, юридична антропологія та інших сферах, пов'язаних з первинною галуззю наукового дослідження.

Вміти:

Загальні результати:

- використовувати практичний досвід прийняття виважених і обґрунтованих з точки зору правових вимог рішень як у стандартних, так і в нестандартних умовах юридичної діяльності;
- застосовувати на постійній основі деонтологічні правила і керівні принципи наукових досліджень в галузі права з урахуванням таких аспектів, як необхідність дотримання авторських прав, недоторканності приватного життя, професійної таємниці та належних дослідницьких практик тощо;
- опрацьовувати, аналізувати і синтезувати великі обсяги даних;
- застосовувати свої професійні навички дослідження в неакадемічному середовищі;
- оперувати концептуальними знаннями щодо проведення науково-дослідної роботи;
- продукувати оригінальні, придатні до публікування у фахових виданнях наукові розробки у галузі права, демонструвати самостійне мислення, достатнє для обрання теми і відповідних методів дослідження;
- коректно формулювати наукову проблему та дослідницькі завдання, визначати актуальність та новизну наукової роботи;
- відбирати, порівнювати, співставляти необхідну інформацію і фактичний матеріал для підготовки та проведення дослідження відповідно до поставленої мети та визначених завдань;
- демонструвати ефективне освоєння відповідних методик і технологій, необхідних для досліджень у правовій сфері, таких як функціоналізм, критицизм, компаративістика тощо;
- правильно інтерпретувати нові факти, що з'являються у відповідній галузі юридичної науки і практики;
- самостійно обирати і застосовувати методи юридичної науки та алгоритм діяльності у практичних ситуаціях згідно з правовими стандартами у відповідній сфері;
- представляти підсумки проведеної роботи у вигляді звітів, тез і доповідей на конференціях, статей, оформлених у відповідності з існуючими вимогами; реалізовувати наукову комунікацію у письмовій та усній формах;
- застосовувати наукові розробки, наукову, педагогічну, навчально-методичну практику на заняттях з юридичних дисциплін; ефективно застосовувати методи, засоби, прийоми педагогічного впливу, методики виховання і викладання юридичних дисциплін.

Фахові результати:

- визначати цілі, зміст, принципи, способи правового регулювання у відповідній сфері;
- оперувати методичними принципами та категоріями в науковому дослідженні;

- керувати правовою роботою в органі публічної влади, на підприємстві, в установі, організації, надавати правову допомогу його структурним підрозділам і громадським організаціям;
- брати участь у роботі з розробки нормативних правових актів, підготовці експертних висновків про їх юридичну обґрунтованість.

Мати навички щодо:

Загальні результати:

- роботи в трудовому колективі, планування та розподілу часу на виконання завдань;
- усного та письмового ділового спілкування;
- впровадження інноваційних методик у навчальний процес;
- виконання наукових досліджень з правової тематики;
- постановки проблем у сфері професійної діяльності та пошуку алгоритму їхнього вирішення;

Фахові результати:

- формулювання і вирішення завдань, які виникають під час науково-дослідницької і науково-педагогічної діяльності, що потребують поглиблених професійних знань;
- розробки документів офіційного листування; підготовки обґрунтованих відповідей на звернення з правових питань;
- правової оцінки юридично значущих подій та актів; вирішення правових спорів; правового супроводження господарської та державно-владної діяльності;
- здійснення довідково-інформаційної роботи з правових питань із застосуванням технічних засобів, а також організації обліку чинних правових актів;
- демонстрування прихильності просуванню цінності науки; проведення роботи з правової освіти, надання довідок і консультацій працівникам органу публічної влади, підприємства, установи, організації про чинне право, а також висновків з правових питань; надання допомоги з оформлення документів правового характеру.

Придатність до працевлаштування випускників

КОД КП	КОД ЗКПШТР	ВИПУСК ЄТКД	ВИПУСК ДКХП	ПРОФЕСІЙНА НАЗВА РОБОТИ
1231 - Керівники фінансових, бухгалтерських, економічних, юридичних та адміністративних підрозділів та інші керівники				
1231				Головний фахівець (пенітенціарна система)
1231	21124			Головний юрисконсульт
1231	24157		1	Начальник юридичного відділу
1232 - Керівники підрозділів кадрів і соціально-трудових відносин				
1232	23805		67, 1	Начальник відділу кадрів

1475.1 - Менеджери (управителі) з права				
1478				Менеджер (управитель) у слідчій діяльності
1479				Менеджер (управитель) з організації консультативних послуг
2310 Викладачі університетів та вищих навчальних закладів				
2310.2	20199			Асистент
2310.2				Викладач вищого навчального закладу
2310.1	21795			Доцент
2310.1				Професор
2421.1 - Наукові співробітники (правознавство)				
2419.3			76	Спеціаліст-юрисконсульт
2421.1				Молодший науковий співробітник (правознавство)
2421.1	23667			Науковий співробітник (правознавство)
2421.1				Науковий співробітник-консультант (правознавство)
2421.2 - Адвокати та прокурори				
2421.2	20059			Адвокат
2421.2				Консультант науковий (правознавство)
2421.2	24450			Прокурор
2421.2	24451			Прокурор-криміналіст
2421.2				Старший помічник Генерального прокурора України з особливих доручень
2421.2				Юрист
2421.2				Юрист-міжнародник
2422 – Судді				
2422				Суддя

Система атестації здобувачів вищої освіти.

Кожен із чотирьох семестрів закінчується складанням заліково-екзаменаційної сесії, яка містить визначений навчальним планом перелік заліків та екзаменів із ключових дисциплін.

З метою визначення відповідності рівня засвоєння знань випускників третьому освітньому (доктор філософії з права) рівню проводиться підсумкова атестація, що передбачає: виконання та захист дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Дисертаційне дослідження виконується протягом усіх чотирьох років навчання. Воно повинно бути самостійним і логічно завершеним, пов'язаним з вирішенням науково-дослідних завдань того виду діяльності, до якого готується здобувач наукового ступеня.

Під час виконання дисертації здобувачі повинні продемонструвати свої здатності і вміння, спираючись на отримані поглиблені знання, вміння (загальнокультурні і професійні компетенції); самостійно вирішувати на сучасному рівні завдання своєї професійної діяльності, професійно викладати спеціальну інформацію, науково аргументувати і захищати свою точку зору. Захист дисертації в обов'язковому порядку передбачає оцінку рівня мовленнєвої культури випускника.